

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

W

تربیت معلم دانشور
روش های نوین تدریس

موضوع:

یادگیری همپاری

استاد ارجمند:

آقای الهی

تهیه کننده:

زهرا شهبان

کلاس ۳

انسان عمدتاً (طبیعتاً) اجتماعی آفریده شده است و زندگی او بدون همکاری و همیاری بی معنی است. از این رو بسیاری از مطالب را در جمع می آموزد. همیاری یکی از رویکردهای تدریس است که دانش آموزان را درگیر خود آموزی و مسئولیت پذیری و تلاش و کوشش می کند. در این رویکرد از یادگیری فرصت هایی پدید می آید که یادگیرندگان در موقعیت هایی چون کار گروهی و تعامل چهره به چهره در هم آموزی و انتقال آموخته ها به یکدیگر می کنند.

انسان در تمام طول زندگی خود یاد می گیرد و با یادگیری خود تغییر می کند. بدون یادگیری تطابق و بقاء برای انسان غیر ممکن است.

یادگیری نقش اساسی در زبان؛ و عادات نگرش و عقاید در شخصیت. خصایص؛ هم از لحاظ سازگاری و هم از جهت ناسازگاری ایفا می نماید.

تعریف یادگیری

خاصی» می دانند. عده ای آن را «انتقال مفاهیم علمی از فردی به فرد دیگر» تصور می کنند. رفتار گرایان یادگیری را تغییر در رفتار قابل مشاهده و اندازه گیری تعریف کرده اند.

هیلگارد و مارکوئیز یادگیری را اینگونه تعریف کرده اند: «یادگیری عبارتست از فرایند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد بر اثر تجربه».

یادگیری از طریق همیاری یک خط مشی آموزشی منظم و سازمان یافته است که در آن گروه های کوچک دانش آموزان برای رسیدن به یک حرف مشترک کار می کنند. یادگیری عبارتست از تغییرات جزئی یا پیچیده در رفتار بالقوه و شناخت موجود زنده به گونه ای که این تغییر نسبتاً دائمی بوده و بر اثر تجربه به وجود آمده باشد.

«عوامل مؤثر در یادگیری»

۱- آمادگی شاگرد: باید از لحاظ جسمی، عاطفی، عقلی و.. رشد کافی کرده باشد تا بتواند بخوبی یاد بگیرد و از هر نظر آماده باشد.

۲- انگیزه و هدف: دانش آموزان باید نسبت به موضوع میل و رغبت و علاقه داشته باشد تا به هدف مورد نظر برسند.

۳- تجارت گذشته: آموخته ها و تجربه های گذشته شاگرد باعث می شود تا دانش آموزان مطالب جدید را بهتر بفهمند.

۴- موقعیت و محیط یادگیری: موقعیت یادگیری باید از هر نظر مطمئن باشد و دارای شرایط فیزیکی مناسب، تجهیزات و امکانات آموزشی و ... باشد.

۶- تمرین و تکرار: تأیید تمرین و تکرار در کل فرایند یادگیری و حیطه های مختلف آن به ویژه در حیطه روانی - حرکتی انکار ناپذیر است.

نظریه های یادگیری

۱- نظریه نرندایک (کوشش و خطا)

یکی از نظریه پردازان نظریه شرطی ادوار نرندایک است که در سال ۱۸۹۸ نتیجه پژوهش های خود را در کتابی به نام «هوش حیوانات» نوشت. وی معتقد بود یادگیری در انسانها و حیوانات یادگیری از طریق کوشش و خطاست، او بعدها آن را یادگیری از گزینش و پیوند نامید یا به عبارت دیگر عکس العمل یا پاسخ موجود زنده در برابر محرک یا محرک های دیگر است که شامل: ۱- قانون اثر. ۲- قانون آمادگی. ۳- قانون تمرین است.

۲- نظریه برونر: جروم برونر یک روانشناس آمریکاییست که در زمینه یادگیری شناختی به مطالعه و تحقیق پرداخته. برونر دیدگاه های خود را در کتابی به نام به سوی یک نظریه آموزشی مطرح کرده است. وی یادگیری را یادگیری اکتشافی معرفی می کند. برونر معتقد است که نظریات آموزشی باید جوابگوی این سؤال باشند که چگونه می توان بهتر و بیشتر آموخت نه آنکه تنها به توصیف و تشریح یادگیری پردازند. به اعتقاد او باید شاگرد را با مسئله روبرو کرد تا خود به کشف روابط میان امور و راه حل آن قدام کنند. برونر در تبیین بحث خود بر چهار عامل تأکید بسیار دارد. ۱- تأکید بر فرایند یادگیر. ۲- تأکید بر ساخت یادگیری. ۳- تأکید بر اهمیت شهود. ۴- تأکید بر انگیزش درونی.

«الگوهای یادگیری»

الگو یادگیری «پاسخ» حاصل یک محرک شناخته شده است.

۲- یادگیری از طریق مجاورت: نظریه های یادگیری خاطر نشان می کنند که فقط مجاورت ساده یک حادثه با حادثه دیگر می تواند منجر به یادگیری شود.

۳- یادگیری از طریق شرطی شدن فعال: یادگیری از طریق شرطی شدن فعال یکی دیگر از انواع یادگیری بنیانی و اساسی است که در تغییر فن آوری رفتار کاربرد وسیعی دارد.

۴- یادگیری از طریق مشاهده: نوع دیگر از انواع یادگیری هایی که نیاز به شناخت و تحلیل دارد یادگیری از طریق مشاهده سرمشق گیری و تقلید است. بسیاری از دانش ها و مهارتها و گرایش ها از طریق مشاهده و تقلید آموخته می شوند.

۵- یادگیری از طریق شناخت: یادگیری انسان در اثر شناخت روابط بین محرکها حاصل می شود نه رابطه هایی بین آنچه در اصطلاح محرک و پاسخ نامیده می شود.

۶- یادگیری از طریق همیاری (مشارکتی): یادگیری از طریق همیاری یک خط مشی آموزش منظم و سازمان یافته است که در آن گروه های کوچک دانش آموزان برای رسیدن به یک هدف مشترک باهم

کار می کنند یادگیری به روش همیاری ممکن است به صورت زیر مجموعه ای از یادگیری یاران در نظر گرفته شود. که نوعی تجربیات یادگیری گروه، نظیر تدریس خصوصی همتایان، پژوهش های

تحقیق دانشجویان، گروه های بحث کوتاه مدت، ارتباط های یادگیری و فنون و دیگر را در بر می گیرد. در این روش باید در مورد یک موضوع همه دانش آموزان با هم تلاش و کوشش و تحقیق نمایند و

یکدیگر را در حل مشکلات یاری نمایند و حتی هنگامی که یک یا دو نفر از اعضای تیم بیشتر کار را

یادگیری از طریق همیاری.

یادگیری از طریق همیاری علاوه بر آن اغلب در دیگر شکل های یادگیری از طریق همکاری به کار می رود. یکی از جنبه های تکالیف واگذار شده مناسب است. این گروه بندی معمولاً برحسب نژاد، طبقه، جنس، پیشرفت قبلی و دیگر مشخصه های فرضی مناسب به وسیله مربی ناهمگن انجام می شود. واگذاری تکالیف مناسب به دانش آموزان در گروه های یادگیری از طریق همیاری طرز تلقی های اصلاح شده آن ها را به دست اشخاصی که زمینه های متفاوتی دارند سوق می دهد که معلم در مقام مربی یا تسهیل کننده مشخصه دیگری از یادگیری از طریق همیاری با شکل های یادگیری از طریق همکاری است. او بیشتر از یک ناظر خبره ی دهنده ی اطلاعاتی مانند یک، سخنران، محیط یادگیری را به نحوی سازمان می دهد که دانش آموزان در تعامل بیشتری با یکدیگر و با معلم باشند.

از دانش آموزان انتظار می رود که در قبال روش سخنرانی سنتی و چهره به چهره های بحث و سخنرانی مسئولیت بیشتری برعهده بگیرند. یک جنبه اضافی یادگیری از طریق همیاری توجه آشکار آن به مهارت های اجتماعی است در یادگیری از طریق همیاری ساختار رسمی برای تشویق چنین رفتارهای اجتماعی همانند شنیدن، فعال، همکاری، احترام به دیگران طراحی شده است. یک ساختار پیچیده تر فرایند گروهی است، فنی که در آن هر عضوی از گروه رفتار هم گروه خود را بر اساس ضوابط تبیین شده ارزیابی می کنند و برداشت خود را به معلم یا هم گروه خود برای بحث یا رتبه بندی گزارش می دهد. بالاخره یادگیری از طریق همیاری برای حل مسئله بصورت چهره به چهره تأکید می کند. اغلب حل این مسئله بلافاصله بعد از خواندن یا سخنرانی اتفاق می افتد و به دانش آموزان اجازه می

دهند.

۱- روش پازل (معما): در این فن معلم به هر یک از اعضای گروه یک بحث کوچک متفاوت واگذار می کند. دانش آموزان در مباحث واگذار شده تحقیق می کنند سپس در گروه های کارشناسی با یکدیگر گروه هایی که همان موضوع کوچک برای بحث به آنها واگذار شده است برداشت خودشان را از موضوع تصحیح و پالایش می کنند آنگاه اعضای گروه به گروه های اصل خود برمی گردند خود را به تمام گروه آموزش دهند.

۲- مباحث ساختاری: در این روش قسمتهای متفاوت یک عمل به زوج هایی با گروه های چهار نفره واگذار می شود هر زوج یک قسمت موضوع را (یا خلاصه ی تهیه شده به وسیله معلم) بررسی می کند. زوج درباره موضوع بحث می کنند نه برای مجاب کردن طرف مقابل - بلکه برای آنکه تا آنجا که ممکن است اطلاعات بیشتری درباره موضوع ارائه شود سپس زوج ها قسمت های موضوع خود را با هم عوض می کنند و بحث ها را برای جنبه های دیگر همان موضوع توسعه می دهند.

۳- تحقیق گروهی: در این روش به دانش آموزان آزادی زیادی چگونگی تشکیل گروه هایشان هدایت تحقیق و ارائه ی ایده هایشان به تمام کلاس داده شده است. اغلب در کلاس یک بازی مختصر، نمایش فیلم ویدیو یا اسلاید، ایفای نقش و یادگیر انواع اجراء ارائه شود. به هر حال با وجود این شکل دانش آموز محور از یادگیری به طریق هم یاری، مربی به فعالیت انفرادی در پروژه ی گروهی نمره می دهد تا از پدیده ی تسلط یا از زیر کار در رفتن جلوگیری کند.

به هر حال کاربرد مؤثر در یادگیری هم یاری باید به جنبه های زیر توجه کرد:

آموختن برخی مطالب یا تمرین در اجرای یک وظیفه طراحی شوند. ۳- تعدادی از اشکال ارزیابی انفرادی دانش آموزان مشخص شود.

۴- تقسیم موفقیت های گروهی دانش آموزان: در این فن یادگیری از طریق هم یاری دانش آموزان اطلاعاتی را از طریق سخن رانی، فیلم یا خواندن و ... به دست می آورند و سپس کار برگی برای کامل کردن دریافت می کنند. کاربرد ممکن است مطالعات موردی، مسایلی برای حل کردن یا دیگر وظایف را شامل شود. وقتی که تمام اعضا موافقت کردند وظایف خود را انجام دهند معلم را فرا می خوانند.

مربی ممکن است از یک نفر یا همه ی اعضای گروه آزمونی به عمل آورد تا به وسیله آن از تسلط فردی اعضای گروه بر محتوای واگذار شده اطمینان یابد این یکی از معلم محورترین فنون یادگیری از طریق مشارکت است.

منابع و مؤاخذ

- ۱- رشد تکنولوژی آموزشی - دوره بیست و یکم آبان ۱۳۸۴ / شماره پی در پی ۱۶۹.
- ۲- مهارتهای آموزش و پرورش (روش ها و فنون تدریس) / دکتر حسن شعبانی / چاپ هجدهم، پاییز ۱۳۸۳.